

Se adresseliste

Deres ref:

Vår ref:
2008/6

Arkivnr:

Saksbehandler:
Pål Madsen, tlf. 90656336

Sted / Dato:

Bodø, 08.02.2013

Nasjonal standard for flysykepleiere – Høring

Luftambulansetjenesten ANS eies av de regionale helseforetakene og har ansvaret for den operative delen av luftambulansetjenesten i Norge. Selskapet er også pålagt å bidra til nasjonalt samarbeid i spørsmål knyttet til luftambulansetjenesten. Det medisinske ansvaret, inkludert arbeidsgiveransvaret for medisinsk personell, er delegert til de helseforetak som har luftambulansbase. Tjenesten har 12 legebemannede ambulanshelikoptre og 9 sykepleierbemannede (lege ved behov) ambulansfly i døgkontinuerlig beredskap. I tillegg utfører 6 redningshelikoptre søks-, rednings- og ambulansoppdrag. Disse har samme medisinske bemanning og utstyr som ambulanshelikoptrene. Nesten 20.000 pasienter behandles og transporteres årlig. Mer informasjon finnes på www.luftambulansetjenesten.no.

Luftambulansetjenesten ANS sender med dette vedlagte forslag til ”Nasjonal standard for flysykepleiere” på høring. Forslaget er utarbeidet av en intern arbeidsgruppe med deltakelse av flysykepleiere og justert etter innspill fra relevante fagmiljøer.

Høringsfrist er fredag 22. mars 2013.

Bakgrunn

Ambulanseflytjenesten representerer et viktig ledd i den akuttmedisinske behandlingsskjeden. Tjenesten skal bidra til likeverdig helsetjenestetilbud og er en forutsetning for at pasienter skal kunne dra nytte av moderne behandlingstilbud selv om avstanden til aktuelt sykehus er lang. God overvåkning og behandling kan gis under transport, forutsatt riktig kompetanse hos personellet. Dagens og morgendagens sykehusstruktur forutsetter en trygg og kvalifisert prehospital transporttjeneste. Funksjonsfordeling mellom sykehus medfører et økende behov for transport av akutt- og intensivpasienter til et høyere omsorgsnivå. I tillegg må de store sykehusene, for å ivareta egen beredskap og behandlingsskapitet, i tidlig fase tilbakeføre pasienter til lokalsykehusene etter operasjon og annen behandling. Flytransport innebærer en øket risiko for pasientene, som det ansvarlige helsepersonellet må ha et bevisst forhold til. Han eller hun har ikke det støtteapparatet man er vant til på et sykehus og står oftere alene med sine vurderinger og tiltak. Disse forholdene krever en kvalitetssikring av sykepleiertjenesten.

I tillegg til relevante lover, er luftambulansetjenesten regulert av Forskrift om krav til akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus (2005);

§16: ”Luftambulansetjenesten skal yte spesialisert akuttmedisin og være en integrert del av den akuttmedisinske beredskapen”. ”Ambulanseflytjenesten skal primært bringe pasienter til et adekvat behandlingsnivå i helse- og omsorgstjenesten under pågående overvåkning og behandling”.

§ 17: ”Ambulansefly skal være bemannet med intensiv- eller anestesisykepleier”.

Luftambulansetjeneste inneholder ikke bare medisin og sykepleie, men også luftfart. For å ivareta flysikkerheten er luftfarten en strengt regulert virksomhet, men flysykepleierens rolle i luftfartssammenheng er ikke beskrevet i regelverket.

Luftambulansetjenesten har også noen særlige HMS-utfordringer. Arbeidsmiljøet er preget av trange forhold, støy og vibrasjoner. Bårebæring og tunge løft kan gi belastningsskader.

Hvorfor en nasjonal standard?

Sykepleiertjenesten i ambulanseflyene utføres under krevende rammebetingelser, både sykepleierfaglig og operativt, og er derfor risikoutsatt. Det er behov for å konkretisere helselovgivningens krav til å organisere et forsvarlig tilbud, både på virksomhetsnivå og for involvert helsepersonell. Det er et mål at denne tjenesten framstår forutsigbar og med lik kvalitet over hele landet. Dette er av betydning for de som benytter og samarbeider med tjenesten. Det er også en fordel for flysykepleierne selv. Standardisering er en grunnleggende premisse for god kvalitet og likeverdig tjenestetilbud på nasjonalt nivå. Standardisering er også en sikkerhetsfaktor. Standardisering er allerede godt implementert i luftambulansetjenesten for luftfartøylene, medisinskteknisk utstyr samt gjennom detaljerte krav til leger, flygere og redningsmenn.

Akutforskriften krever at flysykepleierne har spesialutdanning innen anestesi- eller intensivsykepleie. Den viktigste føringen i foreliggende forslag er at sykepleierne opprettholder og videreutvikler sin spesialkompetanse gjennom arbeidsrotasjon i sykehus.

Begrepet ”standard” kan forstås på flere måter. En standard er formelt gjerne en frivillig retningslinje, men som skal bidra til at det settes like krav til en vare eller tjeneste (se www.standard.no). Nasjonal standard for flysykepleiere skal betraktes som en veiledende norm, som arbeidsgiverne (helseforetakene) anbefales å implementere. Helseforetak som har medisinsk ansvar ved baser med spesielt krevende oppgaver som standarden ikke tar høyde for, forutsettes å definere høyere og mer spesifikke krav i samsvar med lovkravet om faglig forsvarlighet.

Standarden gir arbeidsgiver et verktøy til å tilsette flysykepleiere med de rette menneskelige egenskaper og faglige kvalifikasjoner. Det er arbeidsgivers ansvar å legge forholdene til rette for nødvendig fagutvikling og trening. Det vises til bestemmelser i spesialisthelsetjenesteloven, helsepersonelloven og internkontrollforskriften. Samtidig har den enkelte flysykepleier et selvstendig ansvar for å holde seg oppdatert og utføre tjenesten i samsvar med krav til faglig forsvarlighet. Standarden vil også fungere som et HMS-verktøy, da den krever relevant helsemessig oppfølging. Luftambulansepersonell er utsatt for helserisiko som er ukjent på sykehus.

Med unntak av eventuelle forhold som har direkte flysikkerhetsmessige konsekvenser, er det rimelig at flysykepleiere som allerede deltar i tjenesten og som avviker fra Nasjonal standard, gis en rimelig tid til å tilegne seg de nødvendige kvalifikasjoner. Arbeidsgiver må i samarbeid med arbeidstakersiden, og i samsvar med inngåtte avtaler, legge forholdene til rette for en slik prosess. Det tilligger arbeidsgiveransvaret å håndtere eventuelle personellmessige konsekvenser av at standarden tas i bruk.

Økonomiske konsekvenser

Luftambulansetjenesten ANS ser det som en viktig suksessfaktor at implementering av Nasjonal standard ikke skal medføre store merkostnader for helseforetakene. Slik forslaget nå foreligger, er det vår oppfatning at den økonomiske konsekvensen kan forsvares, spesielt når man tar i betraktning den samfunnsøkonomiske gevinsten ved en enhetlig og faglig forutsigbar luftambulansetjeneste med god kvalitet. Nasjonal standard bør også ses på som en investering for å sikre videreføring av et kostnadseffektivt besetningskonsept i tjenesten.

Den viktigste potensielle kostnadsdriveren ligger i fridagskjøp/overtid eller fravær fra turnus i forbindelse med hospitering/faglig aktivitet ved annen avdeling (for eksempel fødeavdeling). Tilsvarende effekt vil det være ved fravær ved kursdeltakelse. Dette vil sannsynligvis berøre sykehusene ulikt, idet sykepleiere ved de minste medisinske miljøene i større grad vil måtte reise bort for å oppnå samme faglige utbytte, sett i forhold til sykepleiere ved universitetssykehus. Det er viktig å bemerke at slik faglig oppdatering vil komme helseforetakene generelt, og ikke bare luftambulansetjenesten, til gode. Luftambulansetjenesten ANS antar at svært mange av de foreslåtte kompetansehevende tiltakene allerede i dag gjennomføres. Dette gjelder ikke minst kursvirksomheten.

Kursene har naturligvis ulik kostnad, men et rimelig gjennomsnittlig estimat er ca. kr. 15000,- inkludert reise og opphold.

Undersøkelse og utstedelse av attest hos godkjent flylege koster ifølge Flymedisinsk Institutt ca. kr. 2000,-. Slike leger finnes spredt rundt i landet, så reisekostnaden blir svært liten. Luftambulansetjenesten ANS har inngått avtale med Flymedisinsk Institutt, som vil ivareta funksjonen som legemnd.

Den kursvirksomheten og treningen som er knyttet til den flyoperative funksjonen, er allerede implementert i tjenesten.

Høringen

De instanser som her inviteres til å kommentere forslaget til ”Nasjonal standard for flysykepleiere”, representerer ulike interesser og ansvarsområder. Enkelte kapitler vil være mindre relevant å kommentere. Vi ber imidlertid spesielt om kommentarer knyttet til disse forholdene:

1. Bør det i større grad stilles konkrete krav til obligatorisk tjeneste, kurs eller trening?
2. Medfører innføring av denne standard praktiske problemer?
3. Forventes det økonomiske konsekvenser utover det som er skissert i dette notat?

Høringsuttalelser bes sendt elektronisk til postmottak@luftambulansetjenesten.no innen fredag 22. mars 2013.

Spørsmål kan rettes til saksbehandler Pål Madsen pm@luftambulansetjenesten.no, mob.tlf. 90656336.

Med vennlig hilsen

Øyvind Juell (sign)

Vedlegg:

- Nasjonal standard for flysykepleiere (høringsversjon)
- Forskrift om medisinske krav til seilflygere, mikroflygere, førere av friballong og kabinbesetningsmedlemmer (BSL C 1-3 av 23.08.2001)

Adresseliste:

Helse Nord RHF
Helse Midt-Norge RHF
Helse Vest RHF
Helse Sør-Øst RHF
Helse Finnmark HF
Universitetssykehuset Nord-Norge HF
Nordlandssykehuset HF
Helgelandssykehuset HF
Helse Møre og Romsdal HF
Oslo universitetssykehus HF
NAKOS
Norsk sykepleierforbund
Den norske legeforening
Flymedisinsk Institutt
Lufttransport AS
Stiftelsen Norsk Luftambulans